

Vergaderjaar 2019–2020

35 472

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (XIII) voor het jaar 2020 (Vierde incidentele suppletoire begroting inzake noodpakket banen en economie 2.0)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2020 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Normaliter wordt nieuw beleid in uitvoering genomen nadat de Staten-Generaal de begrotingswet heeft geautoriseerd. Aangezien uitvoering van de spoedeisende maatregelen die in deze vierde incidentele suppletoire begroting zijn opgenomen in het belang van het Rijk zijn, niet kan wachten tot formele autorisatie van beide Kamers der Staten-Generaal, zal het kabinet de uitvoering van de maatregelen starten. Hiermee wordt gehandeld conform lid 2 van artikel 2.27 van de Comptabiliteitswet 2016. Voor de indiening van deze vierde incidentele suppletoire begroting is uw Kamer vooraf geïnformeerd via de brief Noodpakket 2.0 van 20 mei 2020.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
E.D. Wiebes

B ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ DE BEGROTINGSARTIKELN

1. Leeswijzer

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

2. Beleidsartikelen

2.2 Beleidsartikel 2 Bedrijvenbeleid: innovatie en ondernemerschap voor duurzame welvaartsgroei

Tabel 1 Budgettaire gevolgen van beleid vierde incidentele supplettoire begroting (ISB) (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerpbegroting 2020 incl. NvW en amendementen	Stand na supplettoire begroting (incl. ISB's) ¹	Mutaties 4 ^e ISB	Stand 4 ^e ISB	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
VERPLICHTINGEN	2.191.632	15.160.361	1.000.000	16.160.361	0	0	0	0
<i>Waarvan garantieverplichtingen</i>	<i>1.250.000</i>	<i>12.303.000</i>		<i>12.303.000</i>				
<i>Waarvan overige verplichtingen</i>	<i>941.632</i>	<i>2.857.361</i>	<i>1.000.000</i>	<i>3.857.361</i>				
UITGAVEN	1.075.493	4.279.244	1.000.000	5.279.244	0	0	0	0
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>	<i>83%</i>	<i>46%</i> ²		<i>42%</i> ³				
Subsidies	205.011	1.936.901	985.000	2.921.901	0	0	0	0
MKB-Innovatiestimulering								
Topsectoren (MIT)	39.131	39.581		39.581				
Eurostars	18.132	18.132		18.132				
Bevorderen Ondernemerschap	21.390	59.776		59.776				
Cofinanciering EFRO, inclusief INTERREG	22.361	15.025		15.025				
Bijdrage aan ROM's	6.161	7.661		7.661				
Verduurzaming industrie	61.400	48.000		48.000				
Startup-beleid	14.400	13.155		13.155				
Urgendmaatregelen industrie	21.000	48.264		48.264				
Invest NL	0	10.271		10.271				
Noodloket (TOGS)	0	1.636.000		1.636.000				
Noodloket (TOGS) Caribisch Nederland	0	9.000		9.000				
Qredits	0	31.000		31.000				
Tegemoetkoming vaste lasten			975.000	975.000				
Tegemoetkoming vaste lasten Caribisch Nederland			10.000	10.000				
Overige subsidies	1.036	1.036		1.036				
Garanties	57.211	1.499.211	0	1.499.211	0	0	0	0
BMKB	36.744	239.744		239.744				
Garantieregeling voor kredieten tot € 50.000 (Corona)	0	164.000		164.000				
Groeifaciliteit	8.722	8.722		8.722				
Garantie Ondernemingsfinanciering (GO)	11.745	86.745		86.745				
Garantie Ondernemingsfinanciering (Corona)	0	1.000.000		1.000.000				
Garanties MKB Financiering	0	0		0				
Opdrachten	10.561	9.933	0	9.933	0	0	0	0
Onderzoek en opdrachten	4.134	3.843		3.843				
Caribisch Nederland	1.056	1.121		1.121				

	Stand ontwerpbe- grotting 2020 incl. NvW en amende- menten	Stand na suppletoire begrotting (incl. ISB's) ¹	Mutaties 4 ^e ISB	Stand 4 ^e ISB	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Regeldruk	2.206	2.206		2.206				
Regiekosten regionale functie	665	665		665				
Small Business Innovation Research	2.500	2.098		2.098				
Bijdragen aan agentschappen	93.235	131.137	15.000	146.137	0	0	0	0
Bijdrage RVO.nl	82.448	130.621	15.000	145.621				
Bijdrage Agentschap Telecom Invest-NL	516 10.271	516 0		516 0				
Bijdragen aan ZBO's/RWT's	316.624	318.966	0	318.966	0	0	0	0
Bijdrage aan TNO	170.860	172.662		172.662				
Kamer van Koophandel	121.757	122.320		122.320				
Bijdrage aan NWO-TTW	24.007	23.984		23.984				
Bijdragen aan medeoverheden	6.800	8.400	0	8.400	0	0	0	0
Sterke Regio's en Nota Ruimte	6.800	8.400		8.400				
Bijdragen aan (inter-)nationale organisaties	386.051	363.696	0	363.696	0	0	0	0
Internationaal Innoveren	40.851	41.027		41.027				
PPS-toeslag (voorheen TKI-toeslag)	165.059	137.481		137.481				
TO2 (Deltares, MARIN en NLR)	50.121	53.871		53.871				
Topsectoren overig	10.834	12.900		12.900				
Ruimtevaart (ESA)	96.430	96.615		96.615				
Bijdrage NBTC	9.536	9.036		9.036				
Bijdragen organisaties Economische ontwikkeling en technologie	5.720 7.500	5.266 7.500		5.266 7.500				
Storting begrotingsreserve	0	11.000	0	11.000	0	0	0	0
Storting reserve BMKB	0	1.000		1.000				
Storting reserve Garanties MKB Financiering	0 0	10.000		10.000				
ONTVANGSTEN	129.867	152.467	0	152.467	0	0	0	0
BMKB	33.000	33.000		33.000				
Groefaciliteit	8.000	8.000		8.000				
Onttrekking reserve Groeifacili- teit	0	10.000		10.000				
Garantie Ondernemings- financiering (GO)	13.000	13.000		13.000				
Onttrekking reserve GO	0	324		324				
MKB Financiering	0	0		0				
Luchtvaartkrediet-regeling	6.116	6.116		6.116				
Rijksoctrooiwet	36.012	37.723		37.723				
Eurostars	5.094	5.094		5.094				
F-35	7.000	7.000		7.000				
Diverse ontvangsten	21.645	32.210		32.210				

¹ Kamerstuk 35 413, nrs. 1 en 2, Kamerstuk 35 438 nrs. 1 en 2, Kamerstuk 35 451, nrs. 1 en 2 en Kamerstuk 35 450 XIII, nrs. 1 en 2.

² Van het budget is 30% bestuurlijk gebonden. Dit betreft de kasbuffer voor de GO-Corona module, de kasbuffer voor de garantieregeling voor kredieten tot € 50.000 en het budget voor de overbruggingsfaciliteit Royal IHC.

³ Van het budget is 22% bestuurlijk gebonden. Dit betreft de kasbuffer voor de GO-Corona module en de kasbuffer voor de Klein Krediet Corona garantieregeling.

Toelichting

Verplichtingen

In totaal wordt € 1 mld aan verplichtingenbudget toegevoegd aan de EZK-begroting voor de Tegemoetkoming vast lasten. Dit is inclusief een bedrag van € 15 mln voor de uitvoeringskosten van RVO.nl.

Uitgaven

Subsidies

MKB-sectoren die het hardst geraakt worden door de crisis doordat ze de effecten voelen van de overheidsmaatregelen – waaronder de horeca – kunnen een tegemoetkoming krijgen voor hun vaste lasten (Tegemoetkoming vaste lasten). De tegemoetkoming bedraagt maximaal 20.000 euro voor drie maanden en wordt bepaald op basis van de omvang van het bedrijf, het omzetverlies en de vaste lasten. De toegang tot deze regeling begint bij een omzetverlies van 30%. De sectoren die onder de huidige TOGS vallen komen voor de regeling in aanmerking. In totaal wordt € 975 mln beschikbaar gesteld voor deze regeling in Europees Nederland. Ten behoeve van de tegemoetkoming vaste lasten voor Bonaire, Saba en Sint Eustatius wordt daarnaast € 10 mln beschikbaar gesteld.

Bijdragen aan agentschappen

De uitvoeringskosten voor de Tegemoetkoming vaste lasten worden geraamd op € 25 mln. Van de uitvoeringskosten voor de TOGS blijft naar verwachting ongeveer € 10 mln over, wat in mindering is gebracht op dit bedrag. Derhalve wordt voor de uitvoeringskosten van RVO.nl samenhangend met de Tegemoetkoming vaste lasten € 15 mln aan de EZK-begroting toegevoegd.

Het kabinet monitort voortdurend hoe het pakket van generieke crisismaatregelen voor diverse economische actoren uitwerkt en of het pakket nog adequaat is. Als de uitgaven hoger uitvallen dan de huidige ramingen dan zal dit generaal worden gecompenseerd. Bij onderuitputting na definitieve beëindiging van de crisismaatregelen vloeien de middelen terug naar het algemene beeld.

2.3 Beleidsartikel 3 Toekomstfonds

Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleid vierde incidentele suppletoire begroting (ISB) (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerpbe-groting 2020 incl. NvW en amende-menten	Stand na suppletoire begroting (incl. ISB's) ¹	Mutaties 4 ^e ISB	Stand 4 ^e ISB	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Verplichtingen	142.952	372.756	150.000	522.756	0	0	0	0
<i>Waarvan garantieverplichtingen</i>								
<i>Waarvan overige verplichtingen</i>	142.952	372.756	150.000	522.756				
Uitgaven	184.452	436.730	150.000	586.730	0	0	0	0
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>	76%	77%		57%				
Subsidies	999	18.180	0	18.180	0	0	0	0
Smart Industry	199	1.168		1.168				
Haalbaarheidsstudies STW	800	812		812				
Thematische Technology Transfer		16.200		16.200				
Leningen	175.147	404.412	150.000	554.412	0	0	0	0
Startups / MKB financiering								
<i>Volledig revolverend</i>								
Fund to Fund	35.733	33.876		33.876				
ROM's	0	128.000	150.000	278.000				
Co-investment venture capital instrument / EIF	10.154	32.462		32.462				
<i>Deels revolverend</i>								
Innovatiekrediet	55.205	55.465		55.465				
Risicokapitaal Seed Capital	46.823	61.630		61.630				

	Stand ontwerpbe- groting 2020 incl. NvW en amende- menten	Stand na suppletoire begroting (incl. ISB's) ¹	Mutaties 4 ^e ISB	Stand 4 ^e ISB	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Vroegefasefinanciering / informal investors	13.702	19.163		19.163				
Startups / MKB	5.186	12.872		12.872				
Investerings in fundamenteel en toegepast onderzoek								
<i>Met vermogensbehoud</i>								
Fundamenteel en toegepast onderzoek	5.500	11.944		11.944				
Onco research	2.500	6.818		6.818				
Smart Industry	344	382		382				
Thematische Technology								
Transfer		31.800		31.800				
Regmed		10.000		10.000				
Bijdrage aan agentschappen	8.306	14.138	0	14.138	0	0	0	0
Bijdrage RVO.nl	8.306	14.138		14.138				
Ontvangsten	34.600	49.600	0	49.600	0	0	0	0
Fund to Fund	8.050	8.050		8.050				
Investerings in fundamenteel en toegepast onderzoek	0	15.000		15.000				
Innovatiekrediet	17.000	17.000		17.000				
Seed Capital	9.400	9.400		9.400				
DVI II	150	150		150				

¹ Kamerstuk 35 413, nrs. 1 en 2, Kamerstuk 35 438 nrs. 1 en 2, Kamerstuk 35 451, nrs. 1 en 2 en Kamerstuk 35 450 XIII, nrs. 1 en 2.

Toelichting

Verplichtingen

Er wordt € 150 mln aan verplichtingenbudget toegevoegd aan de EZK-begroting voor een tweede tranche ten behoeve van de Corona overbruggingslening (COL) via de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's).

Uitgaven

Leningen

In het noodpakket 1.0 zijn een aantal maatregelen opgenomen voor steun aan bedrijven. Een van de maatregelen is de Corona overbruggingslening (COL) die bijdraagt aan de verbetering van de liquiditeitspositie van innovatieve bedrijven. Daarmee kunnen deze bedrijven de crisis doorkomen of kunnen ze investeren in aanpassing van hun bedrijfsmodel. Vanwege het grote aantal ingediende aanvragen en de inschatting van de ROM's, dat het aantal de komende maanden verder stijgt, heeft het kabinet besloten om een tweede tranche van € 150 mln aan leningen voor de COL beschikbaar te stellen.